

เอกสารข่าว

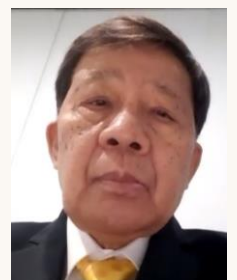
วันอังคารที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน
สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา

คณะกรรมการการพัฒนาสังคมฯ วุฒิสภา นำโดย นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธาน
คณะกรรมการ ได้จัดประชุม (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์) เมื่อวันอังคารที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา โดยที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาร่างรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง
ข้อเสนอต่อสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ โดยคณะอนุกรรมการกิจการสตรี
และผู้มีความหลากหลายทางเพศ สรุปสาระสำคัญดังนี้

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์
ประธานคณะกรรมการ

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอต่อสิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ

วิธีการพิจารณาศึกษา

การประสานขอข้อมูลเพิ่มเติม
จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การรับฟังข้อมูล
จากกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

การจัดเสวนา เรื่อง
“ผู้มีความหลากหลาย
ทางเพศกับความเท่าเทียม
ในสังคมไทย”

สถานการณ์ปัญหาของกลุ่มบุคคล ที่มีความหลากหลายทางเพศ

ด้านการให้บริการทางสุขภาพและสาธารณสุข

๑) แพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่บางส่วน
ในสถานพยาบาลยังมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
ต่อผู้เข้ารับบริการรักษาที่เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลาย
ทางเพศ

๒) กรณีปฏิเสธไม่ให้หญิงข้ามเพศและชายรักชายบริจาค
โลหิตกรณีศูนย์บริจาคโลหิต สภากาชาดไทยเนื่องจากเป็นบุคคลที่
มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV ทั้งที่ความ
เสี่ยงที่แท้จริงนั้นมาจากพฤติกรรมของปัจเจกที่นำพาตนเองไปสู่
ความเสี่ยงโดยไม่เกี่ยวกับเรื่องเพศวิถี ทั้งนี้ เหตุผลเรื่องความ
ปลอดภัยที่ยังต้องมีอยู่สำหรับการบริจาคเลือด ควรมีควมคุไป
พร้อมกับการยอมรับเรื่องความหลากหลายทางเพศ และขจัดการ
เลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ

๓) กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายงดแจกยาต้านไวรัส
ที่ป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี หรือยาเพร็พ ให้กับองค์กรประชา
สังคม ซึ่งอาจทำให้สถานการณ์การติดเชื้อเอชไอวีเพิ่มขึ้น

ด้านการเลือกปฏิบัติในสถานที่ทำงาน

๑) การห้ามไม่ให้แต่งกายตามเพศ
สภาพ

๒) การปฏิเสธไม่รับเข้าทำงานโดยให้
เหตุผลในเรื่องภาพลักษณ์ขององค์กร
เมื่อพบว่ามีเพศสภาพไม่ตรงกับลักษณะการ
แสดงออกทางเพศ ทำให้กลุ่มบุคคลที่มีความ
หลากหลายทางเพศยังคงมีแนวโน้มที่จะต้อง
ปิดบังเพศของตนเอง

ด้านการเลือกปฏิบัติในสถานศึกษา

- ๑) การห้ามไม่ให้แต่งกาย ไว้ทรงผม ใช้รูปถ่ายตามเพศสภาพปัจจุบันในการเข้าเรียน สอบไล่ ฝึกปฏิบัติการ และพิธีรับพระราชทานปริญญาบัตร
- ๒) บุคลากรทางการศึกษา/เพื่อน ยังแสดงท่าทีและใช้คำพูดที่แสดงออกถึงการรังเกียจ ไม่ยอมรับและล้อเลียน ไปจนถึงการทำร้ายร่างกายต่อนักศึกษาที่มีความหลากหลายทางเพศ
- ๓) เนื้อหาการเรียนการสอน ขาดความละเอียดอ่อนที่จะกล่าวถึงบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

ด้านการสมรส

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย มาตรา ๑๔๔๘ บัญญัติให้สิทธิการสมรสเฉพาะเพศชายกับเพศหญิง ทำให้คู่รักที่เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศถูกจำกัดสิทธิ ไม่สามารถจดทะเบียนสมรสเป็นคู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ขาดสิทธิ หน้าที่ และศักดิ์ศรีที่พึงมีต่อกัน และพึงได้รับจากการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันตามมา อาทิ สิทธิในการได้รับรองสถานภาพระหว่างคู่รักที่เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ สิทธิที่จะได้รับเช่นเดียวกับคู่สมรสอันเนื่องมาจากการสมรสนั้น เช่น สิทธิได้รับการช่วยเหลือในการอุปการะเลี้ยงดูบุตร สิทธิประโยชน์ในการทำนิติกรรมและสัญญา ร่วมกับคู่รักที่เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ สิทธิประโยชน์ในการได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ในฐานะคู่สมรสตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร เป็นต้น

ด้านการบังคับใช้พระราชบัญญัติเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘

- ๑) สถานการณ์การเลือกปฏิบัติในประเทศไทยได้รับการแก้ไขเป็นการเฉพาะเรื่องเฉพาะรายผ่านคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศซึ่งมีผลผูกพันเฉพาะคู่กรณีเท่านั้นมิได้ส่งผลต่อกฎหรือระเบียบที่มีปัญหาทำนองเดียวกันของหน่วยงานอื่น ๆ
- ๒) พระราชบัญญัติไม่มีกลไกที่เชื่อมต่อระหว่างคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศกับคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศเข้าด้วยกัน ทำให้ผลการวินิจฉัยคำร้องของคณะกรรมการ ไม่สามารถนำไปสู่การกำหนดนโยบายและมาตรการเท่าที่ควร

ด้านการคุกคามทางเพศ

- การคุกคามทางสายตา ทางวาจา และทางร่างกาย เพื่อทำให้ผู้ถูกรบกวนทำเงินอาย และไม่ยินยอม

การปฏิบัติต่อบุคคลข้ามเพศระหว่างการควบคุมตัว และขณะโดนคุมขัง

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่มีความหลากหลายทางเพศตามลักษณะเพศที่กำเนิดไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่คำนึงถึงเพศที่มีความหลากหลายที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศของผู้ต้องขังด้วย เนื่องด้วยข้อจำกัดของกฎหมายไทยในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติรับรองสิทธิและระเบียบปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ต้องขังกลุ่มนี้จึงยังไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

กระทรวงการพัฒนาระบบสุขภาพและความมั่นคงของมนุษย์ ควรดำเนินการ ดังนี้

- ๑) ผลักดันให้ “แนวปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘” จำนวน ๖ ด้าน เป็น มติคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีผลบังคับใช้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
- ๒) ควรพิจารณาเพิ่มกลไกในการเชื่อมต่อการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการทั้งสองชุด เพื่อนำไปจัดทำเป็นนโยบายสาธารณะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กระทรวงสาธารณสุข ควรดำเนินการ ดังนี้

- ๑) สร้างความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพของแพทย์พยาบาล เจ้าหน้าที่ทุกคนในสถานพยาบาลให้สามารถปฏิบัติงานโดยไม่เลือกปฏิบัติไม่คุกคามต่อผู้รับบริการสุขภาพที่เป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ และส่งเสริมนโยบายไม่เลือกปฏิบัติ
- ๒) ส่งเสริมให้ระบบสาธารณสุขให้บริการที่มีคุณภาพและครบถ้วน รอบด้าน สามารถให้บริการที่แก้ปัญหาความจำเป็นทางสุขภาพของบุคคลข้ามเพศอย่างตรงจุด
- ๓) ผลักดันสภาและคณะกรรมการวิชาชีพให้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศและการให้บริการสุขภาพที่ละเอียดอ่อนและคำนึงถึงความต้องการของกลุ่ม LGBTQI+

- ๔) พิจารณาทบทวนการจ่ายยาเพิร์พ ยาที่ใช้ในการป้องกันเชื้อเอชไอวีก่อนการสัมผัสโรค และยาเป็ป ยาป้องกันหลังการสัมผัสหรือมีความเสี่ยงรับเชื้อเอชไอวีในกรณีฉุกเฉินให้กับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศที่มีสิทธิการรักษาอื่น ๆ ในคลินิกขององค์กรภาคประชาสังคม
- ๕) สภากาชาดไทยควรพิจารณาเร่งรัดการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดช่วงเวลาต/เลื่อนการบริจาคโลหิตที่ปลอดภัยสำหรับผู้ที่มีความเสี่ยงทางเพศ และนำผลการศึกษามาใช้ประกอบการพิจารณา
- ๖) ร่วมกับกระทรวงการพัฒนาระบบสุขภาพและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงาน กสทช. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ สิทธิมนุษยชน ตลอดจนส่งเสริมสร้างทัศนคติที่ดี และการเลี้ยงดูลูก

กระทรวงศึกษาธิการ ควรดำเนินการ ดังนี้

- ๑) โรงเรียนควรบรรจุเนื้อหาที่สร้างความเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางเพศและการเคารพสิทธิมนุษยชนไว้ในหลักสูตรการศึกษา โดยเฉพาะในประเด็นอัตลักษณ์ทางเพศภาวะและการแสดงออกทางเพศ (และวิถีทางเพศ) เข้าไปอยู่ในการสอนของทุกระดับของการศึกษาด้วย
- ๒) อบรมบุคลากรในระบบการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศ และยอมรับการมีตัวตน
- ๓) กำหนดแนวทางหรือกฎที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแต่งกาย การไว้ทรงผม ของบุคลากร นักเรียน นักศึกษา โดยให้สามารถแต่งกายและไว้ทรงผมตามอัตลักษณ์ทางเพศสภาพหรือเพศภาวะของบุคคลได้
- ๔) กำหนดแนวทางให้บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน และนักศึกษา ร่วมกันสร้างสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับคนทุกเพศ และจัดให้มีห้องน้ำสำหรับบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

กระทรวงยุติธรรม ควรจัดอบรม

เจ้าหน้าที่ในสถานคุมขัง เรื่องความจำเป็นพิเศษและวิถีปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่มีความหลากหลายทางเพศ ตั้งแต่การให้ผู้ต้องขังระบุตนเองว่าเป็นคนข้ามเพศหรือไม่ การตรวจค้น การคุมขัง การจัดสรรห้องขังตามเพศสภาพ การจัดให้มีแพทย์เฉพาะทางสำหรับดูแลและให้คำปรึกษา รวมถึงการกำหนดนโยบายว่าผู้ต้องขังข้ามเพศจะต้องสามารถใช้จ่ายฮอร์โมนต่อไปได้

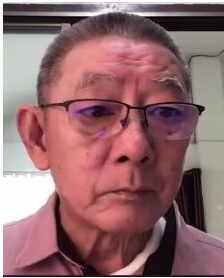
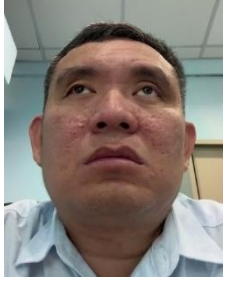
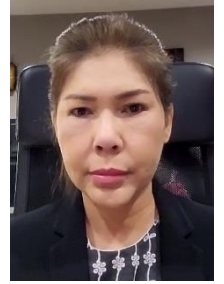

ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมาย

รัฐบาลควรผลักดันร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่..) พ.ศ. (สมรสเท่าเทียม) เนื่องจากการก่อตั้งครอบครัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จำกัดเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวระหว่างบุคคลที่มีเพศเดียวกัน โดยกำเนิด โดยมีการอุปการะเลี้ยงดูและมีความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างไปจากคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง จึงสมควรผลักดันร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เพื่อรองรับให้บุคคลเพศเดียวกันสามารถหมั้นและสมรสกันได้ ซึ่งจะให้มีสิทธิ หน้าที่ และสถานะทางครอบครัวเท่าเทียมกับคู่สมรสที่เป็นชายและหญิง อันเป็นการตอบสนองความเสมอภาคของบุคคลและเป็นการแสดงให้เห็นถึงการเคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในสังคม

ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ

ขอให้ผู้ด้อยโอกาสได้โอกาส
ให้สามารถก้าวข้ามขีดจำกัด
ให้ทุกเพศทุกวัยได้มีโอกาส
ให้สังคมอุดมทรัพยากรได้พัฒนา
สมชาย ฟูมฟูม

ประพันธ์โดย นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
กมธ.การพัฒนาสังคมฯ

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

โทรศัพท์ ๐๒ ๘๓๑ ๙๒๒๕